

BİLİŞİM HUKUKU

1 - GİRİŞ

İnternet

- İnternet, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır.
- İnternet, insanların her geçen gün gittikçe artan "üretilen bilgiyi saklama/paylaşma ve ona kolayca ulaşma" istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknolojidir.
- Bu teknoloji yardımıyla pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir.
- İnternet'i bu haliyle bir bilgi denizine, ya da büyükçe bir kütüphaneye benzetebiliriz.
- İnternet'e, bakış açımıza bağlı olarak farklı tanımlamalar da getirebiliriz : İnternet,

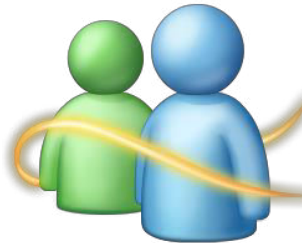
İnternet

- Binlerce bilgisayarın bağlı olduğu çok büyük bir bilgisayar ve iletişim ağıdır.
- Milyonlarca insanın kendi arasında etkileştiği, bilgi değiş-tokuşu yapabildiği ve kendi yazısız kuralları olan büyük bir topluluktur. Bu, internetin sosyal yönüdür.
- Pek çok yararlı bilginin bir tuşa basmak kadar yakın olduğu dev bir kütüphanedir.
- Kişilerin değişik konularda fikirlerini serbestçe söyleyebilecekleri ortamlar barındıran bir demokrasi platformudur.
- Evden alış-veriş, bankacılık hizmetleri, radyo-televizyon yayınları, günlük gazete servisleri vb gibi uygulamaları ile aslında internet aynı zamanda bir hayat kolaylaştırıcıdır.

İnternet... iletişim için

Viber
Free Phone Calls

İnternet... hayatı kolaylaştırmak için

Dünyada İnternet Kullanımı

- Kıtalarla göre internet kullanıcı sayısı itibariyle % 42,2 ile Asya Kıtası ilk sırada,% 24,1 ile Avrupa ikinci sırada bulunmaktadır.
- İnternet kullanıcı sayılarına ülkelere göre bakıldığında Çin yaklaşık 298 milyon kullanıcı ile ilk sırayı almaktadır.
- ABD'deki kullanıcı sayısı ise yaklaşık 227 milyondur.
- Bu iki ülke dünya internet nüfusunun üçte birini oluşturmaktadır.

Tablo3: OECD Ülkelerinin Genişbant Abone Sayıları, 2008

Sıra	Ülke	Genişbant abone sayıları
1	ABD	77.437.868
2	Japonya	30.107.327
3	Almanya	22.532.000
4	Fransa	17.725.000
5	İngiltere	17.725.660
6	Kore	15.474.931
7	İtalya	11.283.000
8	Kanada	9.577.648
9	İspanya	9.156.969
10	Meksika	7.604.659
11	Hollanda	5.855.000
12	Türkiye	5.736.619
13	Avusturalya	5.368.000
14	Polonya	3.995.458
15	Belçika	2.962.450

Kaynak: TİB

Tablo 4: AB Ülkelerinde Bireylerin İnternet Kullanımı (2009 - %)

	Ortalama günlük veya hemen hemen her gün internet kullanan bireyler (%)		İnternet üzerinden özel kullanım için ürün veya hizmet satın alan veya sipariş veren 16-74 yaş arasındaki bireyler (%)		
	Yaş 16-24	Yaş 16-74	Toplam	Erkek	Kadın
EU27	73	48	37	40	34
Belçika	77	56	36	41	30
Bulgaristan	63	31	5	5	4
Cek C.	62	34	24	27	21
Danimarka	88	72	64	66	61
Almanya	80	55	56	60	53
Estonya	88	54	17	16	17
İrlanda	58	40	37	37	36
Yunanistan	57	27	10	13	7
İspanya	68	39	23	26	20
Fransa	69	50	45	46	43
İtalya	70	40	12	16	9
Güney Kıbrıs R .Y.	61	34	16	20	13
Latvia	83	47	19	19	19
Litvanya	82	43	8	9	8
Luxembourg	83	71	58	65	52
Macaristan	74	46	16	17	15
Malta	81	45	34	39	29
Hollanda	90	73	63	66	59
Avusturya	70	48	41	46	36
Polonya	77	39	23	26	21
Portekiz	71	33	13	15	11
Romanya	41	19	2	2	2
Slovenya	82	47	24	25	23
Slovakya	78	49	28	29	27
Finlandiya	87	68	54	54	53
İsveç	87	73	63	65	61
İngiltere	83	60	66	70	62
Hırvatistan	73	37	10	11	9
Makedonya	69	37	3	3	2
İzlanda	94	82	44	45	42
Norveç	89	76	70	74	65
Sırbistan	36	25	5	6	3

Kaynak: EUROSTAT

Tablo 5: AB Ülkelerinde Girişimlerin İnternet Erişimi ve E-Ticaret-Girişimler Tarafından Gerçekleştirilen İnternet Erişimi ve Genişbant Bağlantısı, Ocak-2009 (%)

	İnternet erişimi	Karışık genişbant bağlantısı		İnternet erişimi	Genişbant bağlantısı
EU27*	93	82	Luxembourg	96	87
Belçika	:	:	Macaristan	87	74
Bulgaristan	83	68	Malta	94	93
Çek C.	95	77	Hollanda	96	86
Danimarka	98	82	Avusturya	98	76
Almanya	97	88	Polonya	90	58
Estonya	95	86	Portekiz	93	82
İrlanda	91	76	Romanya	72	40
Yunanistan	89	81	Slovenya	96	85
İspanya	95	93	Slovakya	98	78
Fransa	96	92	Finlandiya	100	94
İtalya	94	83	İsveç	95	88
Güney Kıbrıs	88	82	İngiltere	91	85
Latvia	87	61	Hırvatistan	95	72
Litvanya	95	57	Norveç	97	88

Belçika verileri yetersiz olduğundan kullanılmamıştır.

Kaynak: EUROSTAT

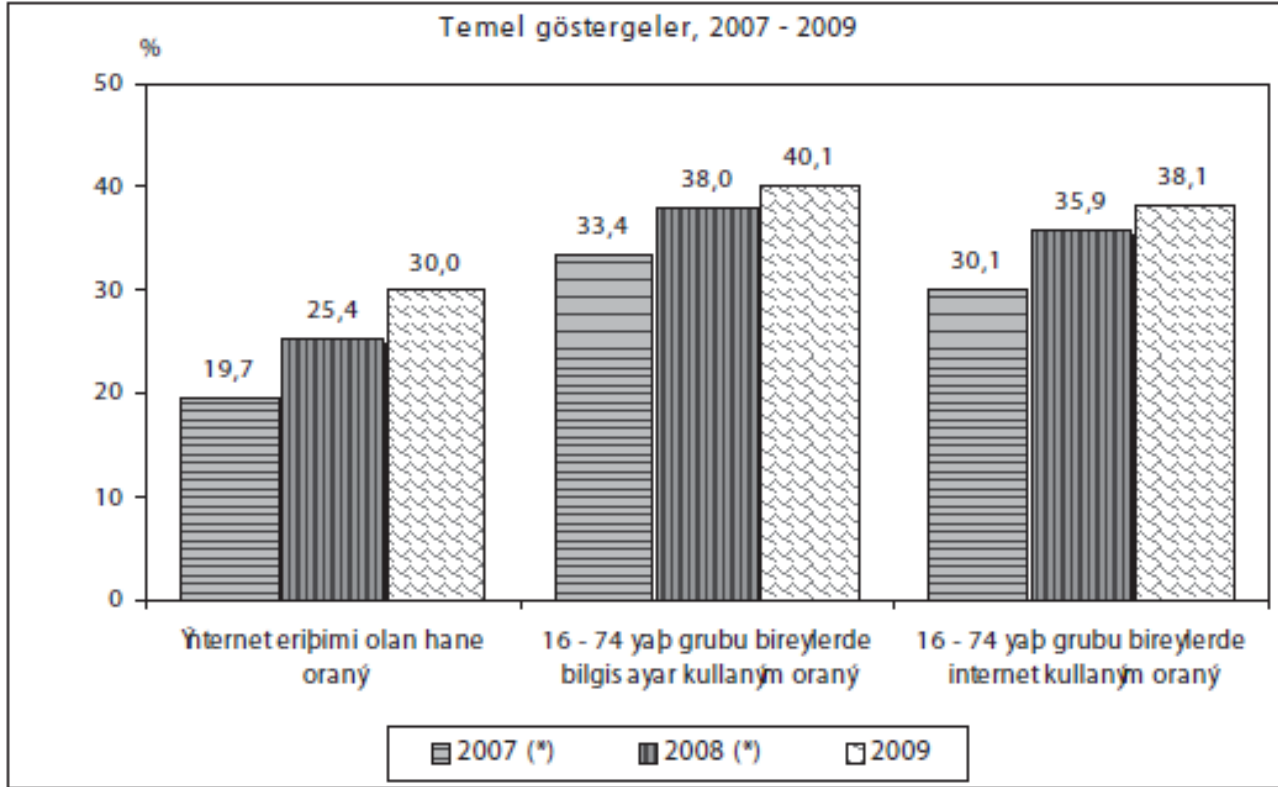
Dünyada İnternet Kullanımı

- Dünyadaki internet kullanıcılarının günümüzdeki tahminî sayısı 1 milyar 750 milyon,
- Bir günde gönderilen elektronik postalar tahmini toplam sayısı 150 milyar,
- Bir günde internet ortamına eklenen blog sayısı 305 bin,
- Google'da bir günde yapılan arama sayısı 1 milyar 600 bin

Türkiye’de İnternet Kullanımı

- 2009 yılı sonu itibariyle Türkiye’de yaklaşık 6,4 milyon internet abonesi bulunmaktadır.
- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 31 Aralık 2008 tarihi itibariyle Türkiye nüfusu 71.517.100 kişidir.
- Nüfusun 35.901.154’ünü erkek, 35.615.946’sını ise kadınlar oluşturmaktadır.
- Türkiye’de ortalama hane halkı büyüklüğünün dört kişi civarında olduğu düşünüldüğünde, yaklaşık 18 milyon hane halkı bulunmaktadır.
- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 16-74 yaş grupları arasındaki nüfusumuzun büyüklüğü yaklaşık 50 milyondur.
- 2009 yılında gerçekleştirilen Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre hanelerin % 30,0’u internet erişimine sahiptir.
- İnternet erişimi olmayan hanelerin % 30,1’i evden internete bağlanmama nedeni olarak internet kullanımına ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir.
- ADSL % 85,6 ile Türkiye’de kullanılan en yaygın internet bağlantı türüdür.

Tablo 6: Hanelerde İnternet Kullanımı Göstergeleri, 2007-2009.

(*) 2007 ve 2008 yılı sonuçları yeni nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiştir.

Kaynak: TÜİK.

Türkiye’de İnternet Kullanımı

- Araştırma sonuçlarına göre
 - 16–74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla erkeklerde % 50,5 ve % 48,6, kadınlarda % 30,0 ve % 28,0’dır.
 - Bireylerin % 35,6’sı bilgisayar, % 34,0’u internet kullanmıştır.
 - Bilgisayar kullanan bireylerin % 61,2’si bilgisayarı, internet kullanan bireylerin % 59,3’ü ise interneti hemen her gün kullanmıştır.
 - Bu dönemde, bilgisayar kullanılan yerler; % 65,1 ile ev, % 32,0 ile işyeri, % 21,1 ile internet kafe,
 - internet kullanılan yerler ise; % 57,6 ile ev, % 32,4 ile işyeri, % 24,1 ile internet kafe olarak sıralanmaktadır.
 - Bilgisayar ve internet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16–24 yaş grubudur. Bu oranlar tüm yaş gruplarında erkeklerde daha yüksektir.
 - Eğitim durumuna göre incelendiğinde ise yüksekokul, fakülte ve üstü mezunlar en yüksek bilgisayar ve internet kullanım oranlarına sahiptir.

Tablo 7: Türkiye’de İnternet Aboneleri Sayısı (2009)

	2008	2009
ADSL	5.009.135	6.057.986
Kablo internet	43.072	114.264
ISDN	15.719	15.211
Uydu	6.884	7.117
Mobil internet	-	218.812
Toplam	5.074.810	6.413.390

Kaynak: TİB.

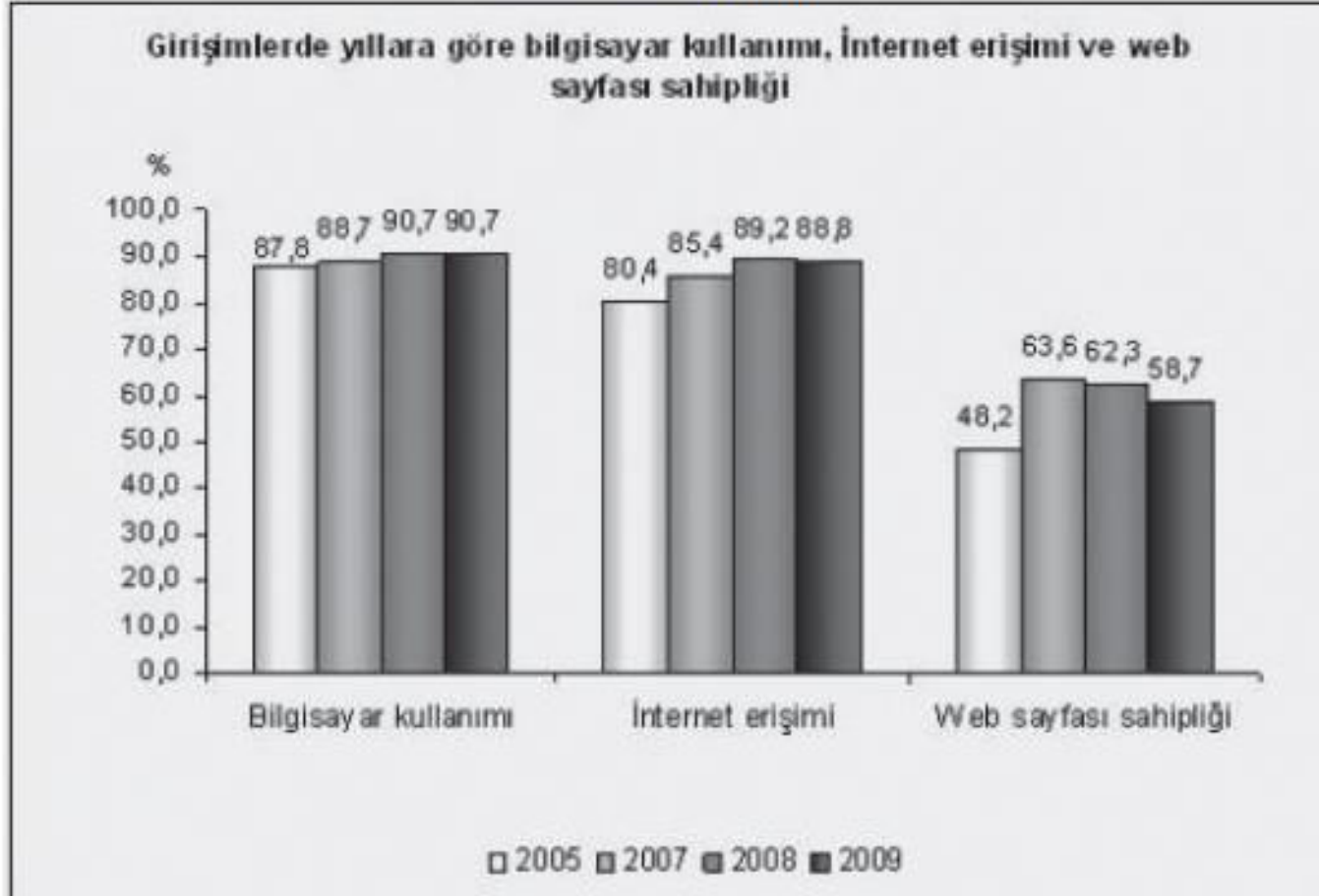
Türkiye’de İnternet Kullanımı

- İnternet kullanan bireylerin
 - % 72,4’ü e-posta göndermek-almak,
 - % 70’i gazete ya da dergi okumak,
 - % 57,8’i sohbet odalarına mesaj ve anlık ileti göndermek,
 - % 56,3’ü oyun, müzik, film, görüntü indirmek ya da oynatmak için interneti kullanmıştır.
- İnternet kullanan bireylerin kişisel kullanım amacıyla internet üzerinden mal veya hizmet siparişi verme ya da satın alma oranı % 11,8’dir.

Türkiye’de İnternet Kullanımı

- Sipariş verme ya da satın almanın en son yapıldığı zamana göre
 - % 5,8’i son üç ay içerisinde,
 - % 2,7’si üç ay ile bir yıl arasında,
 - % 3,3’ü ise bir yıldan uzun süre önce gerçekleştirilmiştir.
- İnternet kullanan bireylerin
 - % 88,2’si ise internet üzerinden hiç mal veya hizmet siparişi vermemiş ya da satın almamıştır.
- Son 12 ayda internet üzerinden mal veya hizmet siparişi veren ya da satın alan bireyler en fazla elektronik araç (cep telefonu, kamera, TV, DVD oynatıcı v.b) almışlardır.

Tablo 8: Giriřimlerde Yıllara Göre Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi ve Web Sayfası Sahipliđi

Kaynak: TÜİK

Yani internet...

- Yukarıdaki tablolardan da görüleceği üzere, internet kullanımı gerek ülkemizde gerek dünyada giderek çok daha yaygınlaşmakta, kullanım alanını genişletmekte, günlük hayatın akışında bulunan her konuda interneti ilişkilendirmek mümkün olmaktadır.
- Kısacası, günümüz dünyasında internet gittikçe yaygınlaşmaktadır. İnternet, hayatımızdaki bu kapsayıcı yeri ile insanlık açısından “tekerlek” ve “ateş” kadar önemli bir buluş olarak sayılmaktadır.
- Yakın gelecekte hiç evden çıkmadan tüm dünyayı kucaklayabileceğiz.

Yani internet...

- Ancak internet kullanmak görüldüğü kadar sadece kolaylıklar getiren ve hiç sorunu olmayan bir iş değildir.
- Bu “iş” gerçekten çok ciddi tehlikeler de içermektedir.

Sorunlar

- İnternet ortamında bir yazıyı görüp, “öfkelenir” ve interaktif ortamda, yazının altına bir yorum yaparsınız ancak Türk Ceza Kanunu’na göre suç oluşturan bir fiilden ötürü yargılanabilirsiniz.
- Ya da sanal bir alışveriş sitesinden CD aldıktan sonra, ertesi gün internet korsanları tarafından kredi kartınızdan 3000 dolar para çekildiğini görebilirsiniz.
- Bilgisayarınızda çok gizli bir proje geliştirirsiniz, siz bundan milyon dolarlar kazanmak için birileri ile görüşürken bakarsınız ki, bir gece bilgisayara giren “virüs” ile kopyalanan o proje başkaları tarafından yapılmış ve sizin hedeflediğiniz milyon dolarları internet korsanlarınca kazanılmış.
- Veya sinema sanatçısı kız arkadaşı ile yaşadığı bir fanteziyi cep telefonuna kaydeden sporcunun yaptığı gibi, ilişkileri bittiğinde “o anı hatırlatmak” için tanıdığı, tanımadığı herkese maille yollayanlara da rastlamak mümkündür...

Sorunlar

- İnterneti düzenlemek gerçekten çok büyük zorluklar içermektedir.
- Bunların başında şüphesiz ki, internetin bir mekânla sınırlı olmaması gelmektedir.
- Suç söz konusu olduğunda genel olarak bilgisayarın veya servis sağlayıcısının olduğu mekân dikkate alınmaktadır.
- Ancak, bu durum bilgisayarın sahibinin suç işlediği anlamına gelmeyebilmektedir.
- Diğer yandan kimliklere ilişkin ciddi bir sorun vardır ki, özellikle anlık iletişim sağlayan programlarda, chat odalarında, messengerde, kişiler gerçek kimliklerini, yaşlarını, cinsiyetlerini birbirlerinden gizleyerek veya istedikleri gibi aktararak iletişim kurabilmektedir. Yine 18 yaşın altında olduğu halde üstünde olduğunu söyleyerek yaşına uygun olmayan internet ortamlarına erişen çocuklar da olabilmektedir.
- İnternet ortamından fikir ve sanat eserleri korsanlığı, tüketicinin yanıltılmasını, aldatılmasını beraberinde getiren organizasyonlar artık sıklıkla rastladığımız fiiller halini almıştır.

Dersin Amacı ve Konusu

- Bu ders, internetin giderek yaygınlaşan bu kullanım alanlarında ortaya çıkabilecek sorunlara karşı hukukî yolların irdelenmesi amacını taşımaktadır.
- Dersin konusu olarak
 - internet alanına ilişkin kavramlar,
 - internet suçları,
 - siber veya sanal suçlar dediğimiz hususlarda ulusal ve uluslar arası yaklaşımlar,
 - ülkemizdeki bürokratik yapı,
 - mevzuat şekillenmesi ve hayatın her alanında internet yoluyla işlenen/ işlenmesi muhtemel suçlara yönelik Türk hukuk düzenlemeleri
- sayılabilir.